

ร่างขอบเขตงาน (Terms of Reference : TOR)

ชื่อ/จ้าง/เช่า..... สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโครงการชุมชนน่าอยู่
โดยวิธีคัดเลือก

โครงการ : สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโครงการชุมชนน่าอยู่

โดยสำนัก/ฝ่าย : ...สำนักสร้างสรรค์โอกาส (สำนัก 6).....

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

1.	ความเป็นมา
	แผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ มีเป้าประสงค์หลักในการขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคล ชุมชนและองค์กรทั่วไปสามารถดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อจัดการพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของชุมชน โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560-2562 แผนฯ ได้สนับสนุนโครงการ “ชุมชนน่าอยู่” ซึ่งเป็นชุดโครงการที่ดำเนินงานต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปี ด้วยความเชื่อว่าการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างความยั่งยืนของชุมชน กล่าวคือ การส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้านเข้มแข็งที่มุ่งขับเคลื่อนประเด็นสร้างเสริมสุขภาพและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ จนสามารถจัดการพฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ผ่านกลไกการบริหารจัดการชุมชนที่เรียกว่า “กลไกสภาผู้นำชุมชน” โดยคาดหวังให้เกิดผลสำเร็จที่สำคัญ ดังนี้ (1) เกิดกลไกสภาผู้นำชุมชนเข้มแข็ง เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพ และสามารถจัดการปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชนได้ด้วยตนเอง ตามแผนชุมชนพึ่งตนเอง รวมทั้งสามารถดำเนินงานร่วมกับภาคี/หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ได้ จนเกิดผลลัพธ์ความสำเร็จ (2) มีแผนชุมชนพึ่งตนเอง ที่มีข้อมูลชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน และมาจากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาผู้นำชุมชนและประชาชนในหมู่บ้านอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน (3) ประชาชนในหมู่บ้านมีความสุข หมู่บ้านมีความน่าอยู่มากขึ้น จากการแก้ไขปัญหาต่างๆ ตามแผนชุมชนพึ่งตนเองได้สำเร็จ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลไก “สภาผู้นำชุมชน” ดำเนินการได้สำเร็จนั้น นอกจากปัจจัยภายในชุมชนที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานชุมชนน่าอยู่แล้ว ยังพบว่า “ระบบสนับสนุนการดำเนินงาน” ถือเป็นเงื่อนไขความสำเร็จที่มีความสำคัญในการช่วยเสริมหนุนและพัฒนาศักยภาพชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ (1) เครื่องมือสนับสนุนให้การดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชนมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายของชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ ได้แก่ แผนชุมชนพึ่งตนเอง การประเมินความเข้มแข็งของชุมชน 9 มิติ และการติดตามประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (Action Research Evaluation : ARE) (2) “หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่” โดยมี “พี่เลี้ยง” ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างของหน่วยจัดการ เพื่อทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพกลไกสภาผู้นำชุมชน (ครอบคลุมทั้งเรื่องการใช้เครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานและเรื่องอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชนในแต่ละ

หมู่บ้าน) รวมทั้งการติดตามผลลัพธ์และเสริมพลัง ตลอดจนการให้คำปรึกษาต่อสภาผู้นำชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักสร้างสรรค์โอกาส (สำนัก 6) ได้สนับสนุนหน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ ทั้งสิ้น 9 หน่วยจัดการ ได้แก่ (1) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ภาคเหนือ (2) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (3) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ภาคใต้ตอนบน (4) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่จังหวัดพัทลุง (5) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่จังหวัดยะลา-ปัตตานี (6) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ตำบลตำบลังค์ จังหวัดกำแพงเพชร (7) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ตำบลสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (8) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ตำบลฝักไหม จังหวัดศรีสะเกษ และ (9) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ตำบลเขาพระบาท จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีพื้นที่ดำเนินงานโครงการรายย่อย (หมู่บ้าน) ในปี 2562 ภายใต้งาน 9 หน่วยจัดการ ทั้งสิ้น 376 โครงการ ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินงานสำคัญได้ดังนี้

- (1) **ผลลัพธ์เรื่องสภาผู้นำชุมชน** พบว่า เกิดสภาผู้นำชุมชนทั้งสิ้น 376 หมู่บ้าน จำนวน 12,798 คน โดยมีองค์ประกอบที่มาจากตัวแทนหมู่บ้านที่หลากหลาย เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำทางศาสนา ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ตัวแทนคุ้มบ้าน และสมาชิกชุมชนที่มีจิตอาสา และในจำนวนนี้มีสภาผู้นำชุมชน จำนวน 271 หมู่บ้าน ที่มีความเข้มแข็งตามเกณฑ์ชี้วัด จากบันไดผลลัพธ์ความเข้มแข็งสภาผู้นำชุมชนในขั้นที่ 4 และการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน 9 มิติ ในขั้นที่ 4-5 และสามารถขับเคลื่อนงานตามแผนชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

- (2) **ผลลัพธ์การขับเคลื่อนประเด็นสร้างเสริมสุขภาพตามแผนชุมชนพึ่งตนเอง**

2.1 สภาผู้นำชุมชน ทั้ง 376 หมู่บ้าน มีดำเนินการขับเคลื่อนประเด็นตามแผนชุมชนพึ่งตนเอง ที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ) รวม 16 ประเด็น ได้แก่

- **มิติด้านเศรษฐกิจ** จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ การลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และเศรษฐกิจในครัวเรือน
- **มิติด้านสังคม** จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ สร้างเสริมสุขภาพเด็กและเยาวชน สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และความสัมพันธ์ของครอบครัวและสมาชิกในชุมชน
- **มิติด้านสิ่งแวดล้อม** จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดการขยะ การจัดการปัญหาอุบัติเหตุในชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และการจัดการภัยพิบัติ
- **มิติด้านสุขภาพ** จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ การลดละเลิกการดื่มแอลกอฮอล์ การลดละเลิกการสูบบุหรี่ การปลูกและบริโภคผักและผลไม้ในครัวเรือน กิจกรรมทางกาย การดูแลสุขภาพเพื่อป้องกันโรคเรื้อรัง การป้องกันยาเสพติด และอาหารปลอดภัย

2.2 เกิดผลลัพธ์สำคัญในการขับเคลื่อนประเด็นตามแผนชุมชนพึ่งตนเอง ยกตัวอย่างเช่น

- มีการปลูกผักปลอดสารเคมีเพื่อบริโภคในครัวเรือน จำนวน 23,841 ครัวเรือน และมีจำนวนคนที่กินผักและผลไม้มากกว่า 400 กรัมต่อวัน จำนวน 30,617 คน จนทำให้ค่าใช้จ่ายในการซื้อผักลดลงเฉลี่ย 326 บาท/เดือน/ครัวเรือน
- ปริมาณขยะในครัวเรือนลดลง 281,504 กิโลกรัม/เดือน จาก 395,903 กิโลกรัม/เดือน จากการคัดแยกขยะ 14,673 ครัวเรือน
- มีผู้เลิกการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาล 3,693 คน และผู้เลิกการดื่มแอลกอฮอล์ 3,977 คน และผู้ที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์ได้มากกว่า 6 เดือน จำนวน 150 คน จากจำนวนคนดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมดในชุมชน 11,986 คน ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง 21,033,253 บาท (จากเดิม 35,825,190 บาท ลดลงร้อยละ 58.7)
- เกิดงานบุญประเพณีปลอดเหล้าในชุมชน 553 งาน ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณีลดลง 4,146,550 บาท บาท (จากเดิม 5,318,805

บาท ลดลงร้อยละ 77)

- ประชาชนในชุมชนมีกิจกรรมทางกาย 150 นาที/สัปดาห์ ต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน จำนวน 18,487 คน

2.3 ผลลัพธ์อื่นๆ เช่น การขยายผลการดำเนินงานด้วยกลไกสภาผู้นำชุมชน

1) การขยายผลภายในชุมชน

- สภาผู้นำชุมชนมีการพัฒนาและยกระดับการดำเนินงาน โดย (1) ขับเคลื่อนประเด็นที่ทำอยู่เดิม ให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีการขยายความสำเร็จมากขึ้น (ทั้งในเชิงจำนวนกลุ่มเป้าหมาย และระดับความสำเร็จ) (2) ขับเคลื่อนงานประเด็นอื่นๆ ตามแผนชุมชนพึ่งตนเองให้ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ

2) การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น

- สภาผู้นำชุมชนพัฒนาและยกระดับเป็น “ศูนย์เรียนรู้” เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนอื่นในเรื่องต่างๆ ได้แก่ เรื่องสภาผู้นำชุมชน การทำแผนชุมชน เป็นต้น
- สภาผู้นำชุมชนยกระดับเป็น “พี่เลี้ยง” เพื่อทำหน้าที่พัฒนาและขยายผลกลไกสภาผู้นำชุมชนสู่หมู่บ้านใกล้เคียง
- สภาผู้นำชุมชนมีการขยายผลการดำเนินงานในเครือข่ายและระดับตำบล โดยนำความสำเร็จจากการดำเนินงานเชิงประเด็นในพื้นที่ไปขยายผลการดำเนินงาน เช่น การจัดการขยะระดับตำบล การส่งเสริมการปลูกผักในระดับตำบล

3) การเชื่อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สภาผู้นำชุมชนมีการเชื่อมต่อบริการจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ นอกเหนือจากงบประมาณของ สสส. เพื่อมาดำเนินงานตามแผนชุมชนพึ่งตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การดูแลกลุ่มเปราะบางหรือด้อยโอกาส (งบประมาณชีวิตระดับอำเภอ) , โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง (งบ อบต. และ รพสต.), การขยายผลประเด็นผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ในพื้นที่ (งบ อบต.) และยกระดับเรื่องนาอินทรีย์แปลงใหญ่และแหล่งเกษตรอินทรีย์ (งบกรมการข้าวและกระทรวงเกษตร เป็นต้น

จากผลลัพธ์การดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า กลไกสภาผู้นำชุมชน เป็นกลไกที่มีความยั่งยืนในพื้นที่ และเป็นกลไกที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของคนในชุมชนอย่างชัดเจน สามารถจัดการปัญหาต่างๆ ในชุมชน และมีความยืดหยุ่นสามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในช่วงภาวะวิกฤติได้ดี เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นต้น ดังนั้น สำนัก 6 จึงเล็งเห็นว่า การดำเนินงานของชุดโครงการนี้มีความน่าสนใจในการนำความรู้และบทเรียนการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชนไปขยายผลต่อในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาสุขภาพของคนในพื้นที่ด้วยตนเองได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ทางสำนัก 6 จึงเห็นควรให้มีการสังเคราะห์ความรู้ชุดโครงการชุมชนน่าอยู่และวิธีการดำเนินงานใน 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ (1) วิธีการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และ (3) วิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสรรหาบุคคลหรือองค์กร ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ มาดำเนินการสังเคราะห์ความรู้ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้สำนัก 6 กำหนดทิศทางการออกแบบการสนับสนุนทุนชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นบทเรียนการดำเนินงานสำหรับหน่วยจัดการในการดำเนินงานระยะต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ให้แก่สำนัก 6 สำหรับกำหนดทิศทางใน

	การออกแบบการสนับสนุนทุนชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น 2. เพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินงานของชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ (1) วิธีการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และ (3) วิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยง
3.	กลุ่มเป้าหมาย
	1. เจ้าหน้าที่สำนักสร้างสรรค์โอกาส (สำนัก 6) 2. หน่วยจัดการและพี่เลี้ยงภายใต้ชุดโครงการชุมชนน่าอยู่
4.	คุณสมบัติของผู้เสนองาน
	4.1 มีความสามารถตามกฎหมาย 4.2 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย 4.3 ไม่อยู่ระหว่างเลิกกิจการ 4.4 ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างถูกระงับการยื่นข้อเสนอหรือทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐไว้ชั่วคราว เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดตามที่ประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง 4.5 ไม่เป็นบุคคลซึ่งถูกระบุชื่อไว้ในบัญชีรายชื่อผู้ทำงานและได้แจ้งเวียนชื่อให้เป็นผู้ทำงานของหน่วยงานของรัฐในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง ซึ่งรวมถึงนิติบุคคลที่ผู้ทำงานเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้นด้วย 4.6 มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนดในราชกิจจานุเบกษา 4.7 เป็น ☒ บุคคลธรรมดา ☒ นิติบุคคล ผู้มีอาชีพขายพัสดุ หรือรับจ้าง งานที่ซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือกดังกล่าว 4.8 ไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่นที่เข้ายื่นข้อเสนอให้แก่สำนักงาน ณ วันเชิญชวนเสนอราคาโดยวิธีคัดเลือก หรือไม่เป็นผู้กระทำการอันเป็นการขัดขวางการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือกในครั้งนี้ 4.9 ไม่เป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกัน ซึ่งอาจปฏิเสธไม่ยอมขึ้นศาลไทยเว้นแต่รัฐบาลของผู้ยื่นข้อเสนอได้มีคำสั่งให้สละเอกสิทธิ์และความคุ้มกันเช่นนั้น 4.10 ผู้ยื่นข้อเสนอต้องลงทะเบียนในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e - GP) ของกรมบัญชีกลาง 4.11 ต้องการให้ผู้เสนอราคาต้องผ่านการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานหรือไม่ ☐ ต้องการ ☒ ไม่ต้องการ 4.12 **ต้องการให้ผู้เสนอราคามีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่จะซื้อ/จ้างโดยวิธีคัดเลือกหรือไม่ ☐ ต้องการ จำนวน.....ผลงาน โดยผลงานมีวงเงินไม่น้อยกว่า.....บาท จะต้องเป็นผลงานที่ดี เป็นผลงานที่ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขแห่งสัญญานั้นทุกประการ และเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่เกิน.....ปี นับตั้งแต่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจนถึงวันที่ยื่นข้อเสนอ และเป็นผลงานที่ผู้เสนอราคาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเชื่อถือ ☒ ไม่ต้องการ 4.13 **ต้องการให้ผู้เสนอราคามีสำเนาหนังสือรับรองผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่จะคัดเลือกหรือไม่ ☐ ต้องการ จำนวน..... ผลงาน โดยผลงานมีวงเงินไม่น้อยกว่า.....บาท จะต้องเป็นผลงานที่ดี เป็นผลงานที่ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขแห่งสัญญานั้นทุกประการ และเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่เกิน.....ปี นับตั้งแต่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจนถึงวันที่ยื่นข้อเสนอ และเป็นผลงานที่ผู้เสนอราคาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเชื่อถือ

	☒ ไม่ต้องการ 4.14 ต้องการกำหนดคุณสมบัติอื่นๆ นอกเหนือจากตัวอย่างเอกสารกำหนดหรือไม่ ☒ ต้องการ ☐ ไม่ต้องการ ถ้าต้องการ ให้กำหนดคุณสมบัติอื่นๆ..... 1. ต้องเคยมีผลงานการสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการงานสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ช่วงเวลาย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2559-2562)
5.	รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ หรือขอบเขตของงานจ้าง
	<u>กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน</u> 1 พื้นที่ที่ดำเนินงานภายใต้ชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ ที่เป็นพื้นที่เข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองและสามารถเป็นต้นแบบการดำเนินงานได้ จำนวนไม่น้อยกว่า 12 หมู่บ้าน ตามที่สำนัก 6 กำหนด 2 หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ 9 หน่วยจัดการ <u>แหล่งข้อมูล</u> สำนัก 6 สนับสนุนข้อมูลการดำเนินงานโครงการชุมชนน่าอยู่ ได้แก่ 1 แนวทางการสนับสนุนทุนชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ 3 ปี แบ่งเป็น (1) แนวทางการสนับสนุนโครงการหน่วยจัดการ จำนวน 3 ฉบับ และ (2) แนวทางการสนับสนุนโครงการชุมชนน่าอยู่รายย่อยจำนวน 3 ฉบับ 2 รายงานผลการดำเนินงานหน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ (ฉบับล่าสุด) จำนวน 9 หน่วยจัดการ 3 รายงานสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานของหน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ จำนวน 9 หน่วยจัดการ 4 รายงานประเมินผลหน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ จำนวน 9 หน่วยจัดการ 5 รายงานถอดบทเรียนโครงการย่อยพื้นที่การศึกษาที่จะทำการศึกษาเชิงคุณภาพ <u>ขั้นตอนดำเนินงานหลัก</u> มีดังนี้ 1 จัดทำแผนปฏิบัติการที่ระบุกิจกรรม ช่วงเวลาดำเนินงานและผลผลิตรายการกิจกรรม พร้อมทั้งนำเสนอต่อสำนัก 6 เพื่อให้ข้อคิดเห็นและความเห็นชอบในการดำเนินงาน 2 จัดทำกรอบเนื้อหาการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ ปีงบประมาณ 2560 – 2562 และหัวข้อคู่มือการดำเนินงานของชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ที่ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) วิธีการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และ (3) วิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยง พร้อมทั้งนำเสนอต่อสำนัก 6 เพื่อพิจารณาเห็นชอบกรอบเนื้อหาและหัวข้อของคู่มือร่วมกัน ก่อนทำงานขั้นตอนถัดไป 3 จัดทำเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายร่วมกับสำนัก 6 ที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีจำนวนพื้นที่ไม่น้อยกว่า 12 หมู่บ้าน และจำนวนหน่วยจัดการ ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยจัดการ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลตามกรอบการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ และคู่มือการดำเนินงานของชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ (วิธีการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และวิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยง) เช่น วิธีการศึกษาจากเอกสาร การลงพื้นที่ การจัดเวทีสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน เพียงพอและน่าเชื่อถือ 5 การคืนข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยอย่างน้อยจะต้องมีการคืนข้อมูลและรับฟังความเห็นจากชุมชน (สภาผู้นำชุมชน/ประชาชนในชุมชน) หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ สำนัก 6 และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องแม่นยำ 6 การสังเคราะห์ผลการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 รายงานสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ โดยมีเนื้อหาอย่างน้อยต่อไปนี

6.1.1 รูปแบบการขยายผลโครงการชุมชนน่าอยู่ซึ่งมีกลไกสภาผู้นำชุมชนเป็นกลไกบริหารจัดการชุมชน ที่มีรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ โดยแต่ละรูปแบบควรมีเนื้อหาและรายละเอียดอย่างน้อยใน 3 เรื่อง ดังนี้ (1) รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และ (3) วิธีการหนุนเสริมการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชนโดยพี่เลี้ยงและหน่วยจัดการ

6.1.3 ข้อค้นพบสำคัญที่จะเสนอแนะต่อสำนัก 6 ในการสนับสนุนชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ที่ขับเคลื่อนด้วยกลไกสภาผู้นำชุมชน

6.2 คู่มือการดำเนินงานของชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ โดยบอกถึงแนวทางและวิธีปฏิบัติแบบเป็นขั้นตอน (How to) พร้อมยกตัวอย่างประกอบการการอธิบายในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติการได้จริง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 3 ส่วน ดังนี้

6.2.1 วิธีการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน

- วิธีการก่อตัวของสภาผู้นำชุมชนในแต่ละรูปแบบ
- การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่และภารกิจ
- ความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงานของสภาผู้นำชุมชน
- การทำงานของสภาผู้นำชุมชน เช่น การวางแผน การสร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน การขับเคลื่อนแผนชุมชนพึ่งตนเอง การเก็บข้อมูลสำหรับประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จการดำเนินงาน การทบทวนผลการดำเนินงานและปรับปรุงการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
- ผลลัพธ์ที่สะท้อนความเข้มแข็งของสภาผู้นำชุมชน

6.2.2 วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน

- แผนชุมชนพึ่งตนเอง
 - 1) วิธีการทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง ได้แก่ วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนชุมชน
 - 2) การนำแผนชุมชนไปใช้ขับเคลื่อนงาน
 - 3) การติดตามประเมินและปรับปรุงแผนชุมชนพึ่งตนเอง
- การประเมินความเข้มแข็งของชุมชน 9 มิติ
 - 1) วิธีการใช้เครื่องมือประเมินความเข้มแข็งของชุมชน 9 มิติ
 - 2) การนำผลการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน มาปรับปรุงการทำงานในแต่ละด้าน
- การติดตามประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (การใช้ข้อมูลเพื่อประเมินความสำเร็จตามบันไดผลลัพธ์)
 - 1) การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินความสำเร็จตามบันไดผลลัพธ์ทั้งบันไดผลลัพธ์สภาผู้นำชุมชน และบันไดผลลัพธ์เชิงประเด็น
 - 2) การนำข้อมูลจากการประเมินความสำเร็จตามบันไดผลลัพธ์ (ทั้งที่บรรลุ/ไม่บรรลุ) มาออกแบบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงหรือยกระดับงานให้ดียิ่งขึ้น

6.2.3 วิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยง

- ความรู้และทักษะพื้นฐาน และความรู้เฉพาะอื่นๆ ของพี่เลี้ยงที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้หนุนเสริมการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน
- บทบาทของพี่เลี้ยงในการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชน

	- วิธีการหนุนเสริมการดำเนินงานสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยงในแต่ละช่วงเวลาตลอดระยะเวลาโครงการ ยกตัวอย่างเช่น ช่วงการก่อตัวสภาผู้นำชุมชน ช่วงการทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง ช่วงการพัฒนาข้อเสนอโครงการ ช่วงเริ่มดำเนินโครงการ ช่วงระหว่างทางในการดำเนินงานโครงการ ช่วงท้ายของโครงการ 7 การรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่ายู่ สำนัก 6 และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงคู่มือในขั้นตอนสุดท้าย 8 จัดทำต้นฉบับคู่มือการดำเนินงานของชุดโครงการโครงการชุมชนน่ายู่ ที่พร้อมสำหรับนำไปจัดทำ ARTWORK สำหรับพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งมีเนื้อหาที่บอกถึงแนวทางและวิธีปฏิบัติแบบเป็นขั้นตอน (How to) โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดอย่างน้อยใน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน และ (3) วิธีการหนุนเสริมการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชนโดยพี่เลี้ยงและหน่วยจัดการ																								
6.	ระยะเวลาการดำเนินงาน																								
	ระยะเวลาดำเนินงานภายใน...250...วัน ☒ นับถัดจากวันที่ลงนามในใบสั่งซื้อสิ่งจ้าง หรือสัญญา ☐ นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มทำงาน ☐ นับถัดจากวันที่..... ☐ นับตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....																								
7.	การส่งมอบงาน และงวดงานงวดเงิน																								
	☐ (1) เป็นการส่งมอบเป็นคราวๆ ไป โดยมีราคาต่อหน่วยคงที่ ไม่จำกัดปริมาณ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา และจ่ายได้ไม่เกินวงเงินที่กำหนดในสัญญา ☐ (2) เป็นการส่งมอบเป็นคราวๆ ไป โดยมีราคาต่อหน่วยไม่คงที่ ไม่จำกัดปริมาณ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา และจ่ายได้ไม่เกินวงเงินที่กำหนดในสัญญา ☒ (3) แบ่งการส่งมอบ และแบ่งการชำระเงิน ออกเป็นงวด จำนวน.....4.....งวด ดังนี้ <table border="1"> <thead> <tr> <th>งวดที่</th><th>งาน/พัสดุ ที่ต้องส่งมอบ</th><th>จำนวน</th><th>หน่วยนับ</th><th>ส่งมอบภายใน (วัน)</th><th>งวดเงิน</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td><td>เอกสารแผนปฏิบัติการสังเคราะห์บทเรียนชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน</td><td>1</td><td>ชุด</td><td>15 วัน</td><td>ร้อยละ 15</td></tr> <tr> <td>2</td><td>1) กรอบการถอดบทเรียน จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการชุมชนน่ายู่ 2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา 12 พื้นที่ หมายเหตุ : รายการที่ 1 และ 2 ขอให้ส่งในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน</td><td>1</td><td>ชุด</td><td>30 วัน</td><td>ร้อยละ 30</td></tr> <tr> <td>3</td><td>รายงานความก้าวหน้าการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ได้แก่ รูปแบบ</td><td>1</td><td>ชุด</td><td>120 วัน</td><td>ร้อยละ 45</td></tr> </tbody> </table>	งวดที่	งาน/พัสดุ ที่ต้องส่งมอบ	จำนวน	หน่วยนับ	ส่งมอบภายใน (วัน)	งวดเงิน	1	เอกสารแผนปฏิบัติการสังเคราะห์บทเรียนชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน	1	ชุด	15 วัน	ร้อยละ 15	2	1) กรอบการถอดบทเรียน จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการชุมชนน่ายู่ 2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา 12 พื้นที่ หมายเหตุ : รายการที่ 1 และ 2 ขอให้ส่งในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน	1	ชุด	30 วัน	ร้อยละ 30	3	รายงานความก้าวหน้าการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ได้แก่ รูปแบบ	1	ชุด	120 วัน	ร้อยละ 45
งวดที่	งาน/พัสดุ ที่ต้องส่งมอบ	จำนวน	หน่วยนับ	ส่งมอบภายใน (วัน)	งวดเงิน																				
1	เอกสารแผนปฏิบัติการสังเคราะห์บทเรียนชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน	1	ชุด	15 วัน	ร้อยละ 15																				
2	1) กรอบการถอดบทเรียน จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุดโครงการชุมชนน่ายู่ 2) หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา 12 พื้นที่ หมายเหตุ : รายการที่ 1 และ 2 ขอให้ส่งในรูปแบบเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน	1	ชุด	30 วัน	ร้อยละ 30																				
3	รายงานความก้าวหน้าการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ได้แก่ รูปแบบ	1	ชุด	120 วัน	ร้อยละ 45																				

	การขยายผลโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปเล่มเอกสาร จำนวน 1 ชุด และรูปแบบไฟล์ที่มีการบันทึกข้อมูล รูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน				
4	1) รายงานสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานชุดโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปเล่มเอกสาร จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ (1) รูปแบบการขยายผลโครงการชุมชนน่ายู่ ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ 1.1 รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของ กลไกสภาผู้นำชุมชน 1.2 วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน 1.3 วิธีการหนุนเสริมการดำเนินงานของ กลไกสภาผู้นำชุมชนโดยพี่เลี้ยงและหน่วยจัดการ (2) ข้อค้นพบสำคัญที่จะเสนอแนะต่อสำนัก 6 ในการสนับสนุนชุดโครงการชุมชนน่ายู่ที่ขับเคลื่อนด้วยกลไกสภาผู้นำชุมชน 2) ต้นฉบับคู่มือการดำเนินโครงการชุมชนน่ายู่ ในรูปเล่มเอกสาร จำนวน 3 เล่ม ที่บอกถึงแนวทางและวิธีปฏิบัติแบบเป็นขั้นตอน (How to) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของกลไกสภาผู้นำชุมชน (2) วิธีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชน (3) วิธีการหนุนเสริมสภาผู้นำชุมชนของพี่เลี้ยงที่พร้อมนำไปจัด ARTWORK สำหรับพิมพ์เผยแพร่ 3) ไฟล์รายงานสังเคราะห์ความรู้ และไฟล์ต้นฉบับคู่มือการดำเนินโครงการชุมชนน่ายู่ ตามข้อ 1) และข้อ 2) ที่มีการบันทึกข้อมูลรูปแบบ Microsoft word และ PDF ใส่ Thumb drive 1 อัน	1	ชุด	250 วัน	ร้อยละ 10
8.	ต้องการระบุสถานที่ให้ผู้รับจ้างดำเนินงานหรือไม่				
	☒ ไม่ระบุ ☐ ระบุสถานที่.....				
9.	สถานที่ส่งมอบพัสดุ				
	☒ ฝ่าย/สำนัก...สร้างสรรค์โอกาส.(สำนัก 6) สสส.....ชั้น..... 4.....อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 ☐ ที่อยู่อื่น โปรดระบุ.....				

10.	**การจ่ายเงินล่วงหน้า
	☐ มี ☒ ไม่มี
11.	การหักเงินประกันผลงาน (ยกเว้นการจ้างที่ปรึกษาต้องหักเงินประกันผลงานทุกงวด)
	☐ มี ☒ ไม่มี
12.	ต้องการให้ผู้เสนอราคาที่ผ่านคุณสมบัติมานำเสนอผลงานต่อคณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก ภายหลังจากวันสิ้นสุดการเสนอราคาหรือไม่
	☐ ไม่ต้องการ ☒ ต้องการ (กำหนดการจะแจ้งให้ทราบในภายหลัง)
13.	เงื่อนไขการเสนอราคา
	ผู้เสนอราคาต้องเสนอราคาโดยรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอื่น ค่าขนส่ง ค่าจดทะเบียน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งปวงไว้ด้วยแล้ว ยกเว้นในกรณีที่ผู้เสนอราคาเป็นผู้ประกอบกิจการที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมายสามารถเสนอราคาที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มได้
14.	กำหนดยื่นราคาไม่น้อยกว่า
	☐ 30 วัน ☐ 45 วัน ☐ 60 วัน ☒ 15 วัน
15.	กำหนดวันทำสัญญา นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งให้มาทำสัญญา
	☐ 7 วัน ☐ 15 วัน ☒ 30 วัน
16.	สถานที่ติดต่อสอบถามข้อมูล และส่งข้อเสนอแนะ วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็น
	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ส่วนงานจัดซื้อจัดจ้าง ฝ่ายอำนวยการ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 e-mail : purchase@thaihealth.or.th

เอกสารแนบท้าย

1. รายละเอียดเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ และชุดโครงการชุมชนน่าอยู่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แผนหลัก สสส. (สามารถศึกษารายละเอียดแผนสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ ได้ที่ แผน 11)

- แผนหลัก สสส. ปี 2561-2563
- แผนการดำเนินงาน ปี 2561 สสส.
- แผนการดำเนินงาน ปี 2562 สสส.
- แผนการดำเนินงาน ปี 2563 สสส.

1.2 เอกสารชุดโครงการชุมชนน่าอยู่

- แนวทางการสนับสนุนโครงการชุมชนน่าอยู่ทั้ง 3 ปี
- เอกสารต่างๆที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการชุมชนน่าอยู่

สามารถ Download เอกสารได้ที่

<https://bit.ly/2DmdXpL>

หรือ

2. นิยามศัพท์

1. **หน่วยจัดการพื้นที่ชุมชนน่าอยู่ (กลไกพี่เลี้ยง)** หมายถึง ภาควิชาของสำนัก 6 ที่ดำเนินการกระจายโอกาสการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ นอกจากเป็นการกระจายทุนสนับสนุน กระจายความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพ ยังเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาทุนเสริมความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาวะในโจทย์ที่ท้าทายตามประเด็นปัญหาเฉพาะของพื้นที่
2. **พี่เลี้ยงโครงการ** หมายถึง ทีมงานภายใต้หน่วยจัดการ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนวิชาการ และหนุนเสริมการดำเนินงานของชุมชนหมู่บ้าน ให้เกิดกลไกสภาผู้นำชุมชนและพัฒนาศักยภาพ ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการดำเนินงานของสภาผู้นำชุมชนให้สามารถบริหารจัดการงานต่างๆในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. **กลไกสภาผู้นำชุมชน** คือ กลไกบริหารจัดการในชุมชน ที่ประกอบด้วย ผู้นำทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา ผู้นำคุ้มและตัวแทนคุ้มบ้าน ตัวแทนของกลุ่มต่างๆที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรีแม่บ้าน อสม. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ จิตอาสา ที่แบ่งหน้าที่การดำเนินงานกันอย่างชัดเจน มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการเก็บข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาปรับปรุงจนเกิดเป็นแผนชุมชนพึ่งตนเองในแต่ละปี มีการร่วมคิดร่วมวิเคราะห์ มีการสื่อสารข้อมูลแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการเป็นแบบอย่างให้แก่สมาชิกชุมชนในแต่ละเรื่องหรือเป้าหมายที่ดำเนินงาน มุ่งมั่นทำงานให้บรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์ของโครงการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน การเปลี่ยนแปลงสุขภาวะที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน

4. **แผนชุมชนพึ่งตนเอง** หมายถึง แผนของชุมชนหรือหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเองรวมถึงการแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และทำกิจกรรมการพัฒนาาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก

กระบวนการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง

1. กลไกแผนชุมชนพึ่งตนเองเป็นการวางแผนชุมชนโดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้
 - (1) ร่วมกันคิดแบบสอบถาม ว่าจะต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้าง
 - (2) ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - (3) รวบรวมสังเคราะห์ข้อมูล ทำแผนที่ความคิด
 - (4) วิเคราะห์ รับรู้ข้อมูลร่วมกันว่าจะนำข้อมูลไปใช้อะไร เพื่อแก้ปัญหา และกำหนดทิศทางชุมชนต่อไป การเก็บข้อมูลชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยสภาผู้นำชุมชน
2. แผนชุมชนพึ่งตนเองสรุปเป็นโครงการสามประเภท คือ
 - (1) ทำเอง การบริหารทรัพยากรภายใน โดยชุมชนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยทรัพยากรของชุมชนเอง
 - (2) ทำร่วม ชุมชนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยความช่วยเหลือบางส่วนจากบุคคล หรือองค์กรภายนอก
 - (3) ทำขอ ชุมชนต้องอาศัยองค์กรภายนอกในการแก้ปัญหา